

Joachim Heinrich Pries

**De Nvmero Paschatvm A Christo Post Baptismvm Celebratorvm Disserit, Et
Sacra Paschalia Pie Et Religiose Agenda Civibvs Academiae O. O.
Honoratissimis Commendat**

Rostochii: Litteris Adlerianis, [1789?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn878970932>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1789. Ostern.

~~M-1256. 422. h.~~

Op. 1789

DE
NUMERO PASCHATVM
A
CHRISTO POST BAPTISMVM CELEBRATORVM
DISSERIT,

ET
SACRA PASCHALIA

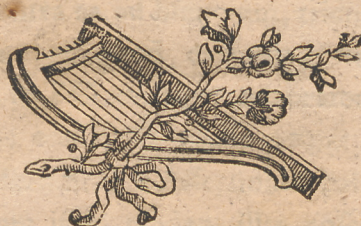
PIE ET RELIGIOSE AGENDA
CIVIBVS ACADEMIAE O. O. HONORATISSIMIS
COMMENDAT

IOACHIMVS HENRICVS PRIES,

THEOL. PROF. ORD. ET AD AEDEM SP. S.

PASTOR,

ACADEMIAE P. T. RECTOR,

ROSTOCHII,
LITTERIS ADLERIANIS.

M-1256. 422. 4.

NUMERO PASCHATVM
A
CETSTO POST BAPTISMVM GILBRATORVM
DISSECTIT

SACRA PASCHALLA

ET ET REHIGIOSA AGENDA
CENTRVS ACADEMIARVM
ROSTOCKENSIS
ACADEMIAE RECTOR

ROSTOCKII
LITTERIS ANDREAE
M. 12. 11. 12. 12. 12.

Pro ingeniorum humanorum diuersitate in per-
scrutandis doctrinis, quae difficultatibus pre-
muntur, quod deprehendere toties licet, eru-
diti vt variis multiplicibusque inter se dissideant sententiis;
id quoque obseruandum venit in decidenda quaestione de
tempore, quod Redemptor in munere doctoris publico con-
sumferit, et numero Paschatum, quae post baptismum cele-
brauerit. Illud quidem ad vnicum annum a nonnullis re-
stringitur, ab aliis contra ea ad biennium, triennium, quid?
quod quadriennium, et quod excurrit, extenditur; in
Paschatum a CHRISTO doctore celebratorum numero
definiendo hinc inde consensus adesse nequit, et ab vno
ad quintum vsque ascenditur. Assertiones haec tantopere
discrepantes, quantum mihi quidem illas noscere contigit,
breuibz enumerabo, singulorum argumenta examini sub-
iiciam, et iudicio meo qualicunque adiecto cuius permittam,
quid ipsi veritati maxime videatur consentaneum.

Per vnus tantum anni spatium ministerio publico Redemptorem functum esse, seculo secundo post C. N. statuerunt *Valentiniani*, haeretici e Gnosticorum familia satis noti, atque ex Ecclesiae Catholicae Doctoribus seculi secundi, tertii et quarti, *Clemens Alexandrinus*, *Origenes*, *Lactantius*, *Gaudentius Briscienfis* et *Philastrius* ^{a)}. De Valentinianis Episcopus Lugdunensis seculo II. *Irenaeus* Libr. I. Cap. I. aduersus haereses pag. 6. edit. Basil. 1528. refert: *Vno anno volunt eum (IESVM) post baptisma praedicasse*; et postea Libr. II. Cap. 38. et 39. l. c. pag. 104. seqq. quum in huius erroris refutatione copiose occupatur, specialius de iis ait: *Duodecimo mense dicunt eum passum, ut sit anno vno post baptismum praedicans, et ex Propheta (Isa. LXI, 1.) tentant hoc ipsum confirmare.* *Clemens Alexandrinus* *Stromat.* Libr. I. T. I.

- a) De Tertulliano merito dubitandum. In libro quidem aduersus Iudaeos scripsit, *Operum* pag. 125. edit. Basil. 1521. „*Tiberii quinto decimo anno passus est Christus, annos habens quasi XXX, quum pateretur,*“ quae si cum verbis Lucae Cap. III, 1. comparantur, qui CHRISTVM anno Tiberii XV. baptizatum esse tradit, non nisi vnum annum muneri doctoris publico assignasse videtur. Attamen paucis interiectis pergit: „*Passio perfecta est sub Tiberio Caesare, Consulibus Rubellio Gemino et Rufio Gemino, mense Martio, temporibus Paschae, die VIII. Calendarum Aprilis, die prima Azymorum, quo agnum ut occiderent ad vesperam, a Mose fuerat praeceptum.*“ Libro quoque primo aduersus Marcionem l. c. pag. 153. *Dominum Anno XII. Tiberii Caesaris reuelatum esse testatur*, quo quidem tres annos ministerio CHRISTI aperte satis tribuit,

T. I. pag. 407. edit. Pott. ἐνιαυτὸν μόνον, inquit, ἔδει Ἰησοῦν κηρύξαι, καὶ τὰτο γέγραπται ἕως· Ἐνιαυτὸν δευτὸν Κυρία ἀπέστειλεν με. Id quod alio loco Stromat. Lib. VI. T. II. p. 783. haud obscure repetit: τριακοστῷ μὲν ἐκήρυξεν ὁ Κύριος ἔτει. Origenes περὶ ἀρχῶν Libr. IV. Cap. I. Operum Latin. Tom. I. pag. 738. edit. Basil. 1571. indicium, scribit, *effusae gratiae in labiis IESV hoc, quod breui tempore transacto, anno enim et aliquot mensibus docuit, uniuersus tamen orbis doctrina et fide pietatis eius impletus est.* Item, Homilia 32. in Luc. Cap. IV. editionis modo citatae Tom. II. pag. 242. iuxta simplicem intelligentiam aiunt vno anno Saluatorem in Iudaea Euangelium praedicasse, et hoc esse, quod dicitur, praedicare annum Domini acceptum et diem retributionis. Lactantius bina vice de vera sapientia Libr. IV. Cap. 10. et 14. pag. 435. et 451. ex editione Ioh. Georg. Walchii, Lips. 1715. CHRISTVM anno Tiberii decimo quinto (eo, quo secundum Lucam Cap. III, 1. baptizatus est, et Iohannes Baptista praedicare coepit,) cruci affixum esse contendit, quo ipso vnum tantum annum illum docuisse profitetur. Gaudentius porro Brixienfis Episcopus, in mystica agni paschalis interpretatione de CHRISTO Domino versatus, mandatum DEI per Moſen Israëlitis datum: Agnus anniculus sit Vobis; ad Redemptorem ita transfert Tractat. III. de Paschae obseruatione ad Neophytos, Operum in Biblioth. Patrum maxima, Lugd. 1677. Tom. V. pag. 948. 949. *Anniculus est, quia post illud baptismum, quod pro nobis in*

Iordane suscepit, usque ad passionis suae diem unius anni tempus impletur, et ea tantum scripta sunt in Euangelis, quae in illo anno docuit vel fecit, nec ipsa tamen omnia. Philastrius tandem, opinionem refellens, ex aduentu Domini ad seculi usque consummationem non plus nec minus fieri annorum 365, quam illius patroni e Ies. LXI, 1. probare annixi sunt; quomodo hoc erit rationis, inquit de Haeresibus Cap. 106. ex edit. I. A. Fabricii, Hamb. 1721. pag. 206. 207, de anno — Dominus enim, quae in vno anno gessit et docuit, haec sola praecepit conscribi — — Propheta Iesaias de anno illo dixit Salvatoris Domini, in quo docuit usque ad passionem, sicut et beatissimi (i. e. Euangelistae et Apostoli ex denominatione Philastrio non insolita) tradiderunt, non de 365 annis, sed de anno scilicet post baptismum, in quo praedicans credentibus salutis mysteria referabat.

Ex horum testimoniorum comparatione apparet, Valentinianos quidem, quum ante anni decursum, duodecimo post baptismum mense, CHRISTVM passum esse dicunt, celebrationem unius tantum Paschatos ei tribuisse; de Patribus Ecclesiae vero idem cum certitudine eo minus affirmabitur, quum absolute vnum annum ponunt, qui si aliquot modo hebdomades ultra duodecim menses continet, duo paschata complecti potest, atque Origenes expressè ministerio CHRISTI annum et aliquot menses assignat. Monenda haec sunt, quia eruditos passim concludentes deprehendi, omnes illos Doctores Christianos antiquiores, qui effato Iesiae LXI, 1, ad designandum tempus muneris Christi

Christi sic dicti prophetici vtuntur, tantum vnicum illo durante ab eo Pascha celebratum agnoscere. Opinio indigna est, quae confutetur. Gaudentii argumentatio similitudinibus nititur, fundamento omni destitutis, et Iesaiam non de vnico anno loqui, sed de vniuerso tempore felicitatis et salutis, quam nomine DEI annunciat, in promptu est ^{b)}.

Quicquid interea statuatur; id tamen certum, non deesse, qui duo Paschata defenderunt. Equidem in horum numerum non referrem *Apollinarium* Laodicenum, *Cyrillum* Alexandrinum, *Cassiodorum* et *Orosium*. Hi enim quamuis in scriptis, quae citat *Baronius* ^{c)}, per biennium CHRISTVM praedicasse statuunt, ex ratione supra allata tria Paschata agnoscere possunt, quod de Apollinario Hieronymus in Dan. IX. expresse etiam asserit. Maiori certitudine nominandus est *Gerhardus Iohannis Vossius*, qui subtiliter satis probare contendit ^{d)}, non nisi duo Paschata esse a CHRISTO post baptismum celebrata, quorum prius illud,

quo

^{b)} Iam Irenaeus aduersus haereses Libr. II. Cap. 38. pag. 105. Hae dies non illam, quae in XII. horis subsistit, significat, sed omne tempus, in quo patiuntur propter Christum credentes ei; et annus non dicitur, qui est XII. mensibus, sed omne fidei tempus, in quo audientes praedicationem credunt homines, et acceptabiles Domino fiunt, qui se ei copulant.

^{c)} In annalibus ad A. C. 34. Cap. 144. edit. Moguntinae de anno 1601. Tom. I. pag. 243.

^{d)} De annis IESV CHRISTI diss. II. n. V.

Inter illos, qui diserte tria Paschata a CHRISTO celebrata esse asseruere, primum locum obtinet *Irenaeus*. Testimonium enim de tribus annis, ministerio CHRISTI tribuendis, ex interpolata Ignatii Epistola ad Trallianos, non attendendum est, quum in genuina illa, quae adhuc

exstat, illorum mentio non iniiciatur *). Irenaeus vero ita Libr. II. aduersus haereses Cap. 39. pag. 105. *Est autem valde admirari, quoniam modo profunda DEI adinuenisse se dicentes non scrutati sint in Euangelis, quoties secundum tempus Paschae Dominus post baptismum ascenderit in Hierusalem. Et primum quidem, ut fecit vinum ex aqua in Cana Galilaeae ascendit in diem Pascha; quando et scriptum est: quia multi crediderunt in eum videntes signa, quae faciebat, sicut Iohannes Domini discipulus meminit. — Et post haec iterum secunda vice ascendit in diem festum Paschae in Hierusalem, quando paralyticum, qui iuxta natatoriam iacebat XXXVIII. annos, curauit, iubens ut surgeret, et auferret grabbatum suum, et iret: et inde secedens trans mare Tiberiadis, ubi et quum multa turba eum esset secuta, de quinque panibus satiauit omnem illam multitudinem, et superauerunt XII. cophini fragmentorum. Deinde quum Lazarum suscitasset ex mortuis, et insidiae fierent a Phariseis, secedit in Effren ciuitatem, et inde ante sex dies Paschae veniens in Bethaniam scribitur, et de Bethania ascendens in Hierosolymam, et manducans Pascha, et sequenti die passus. Quoniam autem*
haec

- e) Dum contra Docetas disputatur, post alia scriptum est §. X. in Th. Itigii Bibliotheca Patrum Apostolicorum, Lips. 1699. p. 258.
καὶ τρεῖς δεκάδας ἑτῶν πολιτετευόμενος (Ἰησοῦς) ἐ-
βαπτίσθη, ὑπὸ Ἰωάννη ἀληθῶς καὶ ὁ δοκῇται, καὶ
τρεῖς ἑνιαυτὸς κηρύξας τὸ Ἐυαγγέλιον, καὶ ποιήσας ση-
μεῖα καὶ τέρατα ὑπὸ τῶν ψευδοῖς δόξαιων καὶ Πιλάτῃ τῷ
ἡγέμονος ἐκρίθη etc.

B

haec tria Paschatis tempora non sunt unus annus, omnis quilibet confitebitur, Irenaeo iungendus est Epiphanius f) qui contra Valentinianos disputans, duos in gerendo munere Servatoris annos transiisse ita asserit, ut tria Paschata celebrata ab illo esse defendat. Passionem enim, quae in festo Paschatos euenerit, ad Herodis Agrippae annum vicesimum refert, et muneris initium in annum decimum octauum collocat. Discrimen autem duorum annorum, quod fingit, ac si primo sine contradictione ab omnibus receptus, secundo vero persecutoribus et obtrectatoribus expositus fuerit, Euangelistatum scriptis lucide satis refutatur. Etenim Marco teste Cap. III, 6. Pharisei cum Herodianis consilium de CHRISTO perdendo ineunt. Et apud Lucam Cap. IV. Redemptor queritur: Prophetam non esse acceptum

f) In Panario Libr. I. Haer. XX. p. 48. edit. Petau. T. I. ὅκτω καὶ δεκάτῳ δὲ ἔτει Ἡρώδης τῷ ἐπικληθέντος Ἀγρίππῃς, τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς τῷ κηρύγματι, καὶ τὸ βάπτισμα τὸ ἀπὸ Ἰωάννου τότε λαμβάνει καὶ κηρύσσει ἐνιαυτὸν δεκτὸν ὑπ' ἀδελφῶν ἀντιλεγόμενος, ὅτε ὑπὸ Ἰσδαίων, ὅτε ὑπὸ Ἑλλήνων, ὅτε ὑπὸ Σαμαρειτῶν, ὅτε ὑπὸ τινος ἑτέρου. Ἐπειτα ἀντιλεγόμενος ἐκήρυξεν ἐν αὐτῷ δευτέρου καὶ γέγονεν ἐννεακάδεκα ἔτη τῷ αὐτῷ Ἡρώδῃ τῷ δὲ Σωτῆρι τριάκοντα δευτέρου, ἐν δὲ εἰκοτῷ ἔτει Ἡρώδης τῷ Τετράρχῃ καλεμένῃ γίνεται τὸ σωτήριον πάθος. Item pag. 452. ὅμως δύο πάσχα μὲν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῷ κηρύγματι ὁ Σωτὴρ παιᾶται καὶ τῷ τρίτῳ πάσχει.

ptum in patria. Vtrumque autem primo ministerii anno euenit. Eandem sententiam de tribus Paschatibus inter baptismum et passionem recentiori aetate defenderunt *Ioh. Alb. Bengelius*, in Harmonia Euangelistarum idiomate theotisco scripta pag. 178. edit. de anno 1747. et in ordine temporum Cap. V. §. 15. pag. 237. et qui illum sequitur *C. G. M.* in historia Domini et Seruatoris I. C. germanice cum praefatione *C. A. Crusii* edita Lips. 1765. pag. 53. nec non *I. F. Cotta* im Versuch einer ausführl. Kirchengeschichte des N. T. Theil I. Tüb. 1768. S. 226. Primum Pascha illud declarant, quod a Iohanne Cap. II, 13. 23. nominatur, secundum Ioh. VI, 4. memoratum, et tertium Ioh. XI, 35. XII, 1. XVIII, 28. 39. notatum. Cap. V, 1. Iohannem festum Pentecostes designare cum *Vossio* aliisque contendunt.

Ad eos progredior, qui quatuor statuunt Paschata a CHRISTO post baptismum celebrata. Omnes, qui effatum modo allegatum Ioh. V, 1. de Paschate explicant, quatuor a Iohanne Paschata commemorari defendunt. Prae aliis hanc interpretationem stabilire studet *Mart. Chemnitius* in Harm. Evangel. Cap. III. pag. 11. 12. cuius vestigia premunt *Gerhardus* in Continuatione Harm. Eu. Cap. 166. pag. 929. 930. et e recentioribus *Baumgarten* im Auszug der Kirchengeschichte Th. I. S. 115. folg. et in annotatione 265. ad P. IX. der allgemeinen Welthistorie. S. 312. *Rus* in Harmonia Euangelist. *Moshemius* in Historia Ecclesiastica Secul. I. Part. I. §. 4. *Büfching* in den vier Evangelisten

Art. I. pag. 359. 360. I. E. I. *Walch* in Einleitung in die Harmonie der Evangelisten, S. 129. et Collega meus honoratissimus Dn. Confil. *Hartmann* in Systemate Chronologico p. 650. cum aliis. In hac quidem sententia defendenda omnia redeunt ad argumenta, quibus confirmatur, *ἐστὶν* Ioh. V, 1. non nisi de Paschatos Festo explicari posse.

Chemnitius loco citato sententiae suae praesidium quaerit in verbis Ioh. IV, 35. obuiis; *ἐχὶ ἡμεῖς λέγετε, ὅτι ἐστὶ τετράμηνον ἐστὶ καὶ ὁ Θερισμὸς ἐρχεται*, quae Redemptor post primum Pascha a Ioh. Cap. II, 13. 23. nominatum locutus sit. Messiem in Palaestina initium capere exeunte mense Nisan, nostro Aprili potissimum respondente. Iesum hinc inde verba ista protulisse mense Decembri. Nullum vero festum a Iudaeis inde a mense Decembri ad Pascha usque celebratum esse, cuius causa Redemptor Hierosolymam ascendere potuisset. Festum Tabernaculorum incidere in mensem Tisri (nostrum Sept.) et Encaenia in mensem Kisleu (nostrum Nouembr.) Verba Iohannis Cap. V, 1. itaque non nisi de festo Paschatos intelligenda esse. Quod quidem argumentum quamvis a pluribus firmum et graue declaratum sit; non tamen omni exceptione maius est. Iuste illi potest opponi, nil impedire, quo minus verba *ἐχὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι τετράμηνον ἐστὶ καὶ ὁ Θερισμὸς ἐρχεται*, pro prouerbio declaremus, inter Iudaeos visitato ad designandum, non omnia vno eodemque tempore adesse, cuncta sibi ex ordine a DEO constituto succedere, et suo tempore expectanda esse.

esse. Redemptor eadem etiam ratione Matth. XVI, 2. Pharisaeis et Sadducaeis prouerbium in mentem reuocat, ὁψίας γενομένης λέγετε· Ἑβραῖά· πύραυλος γὰρ ὁ ἔβανός. Nisi vero oraculum Iohannis historice explicatur, argumentatio tota a Chemnitio prolata corrui. Copiosius de interpretatione verborum Iohannis disputauit Ven. Mosche im Bibelfreund, Th. 3, S. 271. folg. ad quem relego.

Deinde ab iis, qui a Chemnitii partibus stant, prouocatur ad vocem ἐορτήν, quae absolute posita ex eorum mente Paschatos festum designat. Allegant Matth. XXVI, 5. XXVII, 15. Marc. XV, 6. Luc. II, 42. XXIII, 17. Ioh. IV, 45. XI, 56. XII, 12. 20. XIII, 29. nec dubium est, quin ἐορτή omnibus his locis Paschatos festum indicet. Sed itidem non negandum, quod ex altera parte excipi potest, 1. Tabernaculorum festum a Iohanne etiam simpliciter festum nominari Ioh. VII, 8. 10. 11. 14. et quamuis per comma secundum determinetur, non nisi de festo σκηνοπηγίας sermonem esse, idem tamen de omnibus quoque effatis valet, quibus ἐορτή pro Paschatos festo positum est. Etenim Matth. XXVI, praecefferat v. 2. ὁδοῦτε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας πάσχα γίνεται Matth. XXVII. Marc. XV. Luc. XXIII. et Ioh. XI. XII. XIII. enarrantur facta, quae paulo ante, et in ipso Paschatos festo euenerunt, quo CHRISTVS passus et cruci affixus est, Luc. II. praecefferat v. 41. οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἐπορεύοντο εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἐορτῇ τῆ πάσχα. Et iis, quae Iohannes Cap. IV, 45, tradit, respicitur ad Pascha primum a IESV

B 3

cele.

celebratum, cuius Cap. II, 13. 23. expresse mentionem iniecerat. Vbiuis, vbi ἑορτὴ absolute pro Paschatos festo occurrat, Textus περιστάσεις produnt, de alio festo non esse cogitandum. Negari porro nequit 2. Iohannem nusquam Paschatos festum nominare ἑορτὴν absque articulo, sed τὴν ἑορτὴν, vt loca allegata docent; Cap. V, 1. autem articulus non deprehenditur. 3. verba κατὰ ἑορτὴν Matth. XXVII, 15. Marc. XV, 6. Luc. XXIII, 17. (quae quidem oracula proferuntur ad euincendum, Pascha per ἑορτὴν absque articulo indicari,) non necessario vertenda esse *in festo*, sed etiam transferri posse *festatim*, *singulis festis*, sicuti κατὰ πᾶν Luc. VIII, 1. et Tit. I, 5. *singulis urbibus*. Ponderatis ex vtraque parte argumentis, ingenue confiteor, ex verbis Iohannis ipsis, ἡν ἑορτὴ τῶν Ἰσρααλίων non apparere, de Paschatos festo illum loqui, et nisi ex aliis rationibus componi possit, vtrum Redemptor tria an quatuor Paschata post baptismum celebrauerit, rem esse in dubio relinquentiam.

De iis adhuc dicendum, qui quinque Paschata durante ministerio CHRISTI publico statuunt. Haec autem non vna eademque ratione ab omnibus, qui isti sententiae calculum adiecerunt, definiuntur. *Iosephus Scaliger* de emendatione temporum Libr. VI. pag. 516. seqq. omnino quidem quatuor illa Paschata, de quibus modo verba feci, e Ioh. II. V. VI. et vltimum *σαυρώσιμον* assumit, inter secundum vero et tertium nouum immittit, idque ex Euangelistarum locis confirmare studet. Illius nempe vestigia deprehendi
autu.

autumat Matth. XII. Marci II. et Luc. VI. vbi narratur, IESVM per segetes maturas ambulasse, et discipulos spicas manibus decerptas fricasse, ex quo Paschatis tempus debeat coniici, quia Nisan mense segetes flauescerent. Lucam specialius diem ipsum designasse σαββατον δευτερόπρωτον, illud nimirum sabbatum, quod proxime post secundum Paschatos diem, quo manipulus frumenti ex mandato diuino offerendus erat, sequitur. Quamuis vero omnino concedendum, spicarum euulsionem non nisi circa paschale tempus contigisse; inde tamen non inferendum, hoc tertium fuisse Pascha, ab iis, quae Iohannes nominat, discretum. *Gerhardus g)* narrationem trium Euangelistarum pro vnica historia declarans, eandem ad secundum Pascha refert, ex eius sententia Ioh. V, 1. enumeratum. Alii Marcum et Lucam modo de eodem euentu loqui contententes, Matthaeum vero factum sistere, quoad res circumstantes quidem plane non diuersum, tamen serius obtingens; vel priorem secundo (Ioh. V, 1.) posterius tertio Paschate (Ioh. VI, 4.) accidisse, vt *Rufius b)*, vel vtrumque post Pascha secundum Ioh. V, 1. factum esse credunt, vt *Hartmannus* Vir Venerandus *i)* *Montacutius*, qui eandem opinionem haud improbabilem declarat, nouam rationem ad illam defendendam iniit in Orig. Eccl. Part. II. p. 346. seqq. Concludit nimirum, quum in ecclesia Latina de VI. Ianuarii memoria

et

g) Harm. Euangel. Cap. 166. pag. 930.

b) Harm. Euangel. P. III. pag. 493.

i) System. Chronol. pag. 843. et 857. seqq. n. 64. et 106.

et baptismi CHRISTI et nuptiarum Canae celebratarum colatur, quae vno eodemque anno non contigerint, nuptiae autem e Iohannis narratione praecesserint Pascha Ioh. II, 13. inter baptismum primi anni et nuptias anno secundo Pascha intercedere, quod Euangelistae non notauerint. Itaque a vero non abhorre, quod CHRISTVS post baptismum quinque Paschata celebrauerit, et integrum quadriennium cum dimidio praedicauerit. Perspexit interim sine dubio argumenti infirmitatem, quia mox addit: quum non liquido constet ex historia sacra, a communi recepta sententia non recedemus, vt vnum minus Pascha viderit, atque ita triennium et dimidium praedicauerit. Ex ecclesiae ritu nec satis antiquo, nec vniuersali, nec constante concludi nihil potest. Vtriusque memoria non eam ob causam eodem est die celebrata, quod vno die euenisse veteres crediderint, sed quia ἐπιφανεῖας s. apparitionis nomine comprehendi possent. CHRISTI maiestas apparuit tum e voce caelitus audita in baptismo, tum e miraculo primo Canae in Galilaea facto. Eundem praeterea diem a seculo inde quarto sollemnibus CHRISTI natalitiis fuisse sacrum, atque postea tanquam festum peculiare consecratum simul esse memoriae apparitionis stellae Magis factae, vnde festum trium regum vocabatur, notissimum est. Denique *Sethus Caluissius* in opere Chronologico pag. 420. seqq. edit. Francofurt. d. a. 1629. sanationem quidem aegrotantis Ioh. V. enarratam non Paschatos, sed alio Iudaeorum festo euenisse credidit: quinque tamen Paschata alia ratione ex Euangelistarum

starum scriptis deduxit: Ex eius sententia *primum* est Ioh. II, 13. nominatum, *secundum*, quum Redemptor per segetes cum discipulis ambularet Matth. XII. Marc. II. et Luc. VI. *tertium*, quod prope fuit, quum saturarentur 5000 homines Ioh. VI, 4. et *quintum* *σαυρώτιμον*, de quibus e superioribus iudicium iam ferri potest. Duobus posterioribus vero noua ratione inferuit *quartum* ex Luc. IX, 51. post glorificationem in monte, vbi CHRISTVS Hierosolymam iterum profectus dicitur. Circa Paschatos tempus hoc iter accidisse, ex eo probare vult, quia CHRISTVS in discipulorum ablegatione Luc. X, 2. dicat: *Messis quidem multa, sed operarii pauci*, quibus quippe verbis ad tempus messis praesens alluderet, et Pascha imminens indicaret. Non autem vltimum fuisse Pascha, quia CHRISTVS adhuc redierit in Galilaeam. Sed CHRISTVM post ea, quae Luc. IX, 51. seqq. narrata sunt, in Galilaeam rediisse, precario assumitur, et veritati aduersatur. Expresse dicitur a Luca: ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληρῆσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτῆς, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐσήριξε τῇ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, quo quidem hocce iter e Galilaea in Iudaeam et in vrbem Hierosolymam vltimum ante vitae finem et in caelum ascensionem sistitur. Scribit quidem Caluissius: post Paschatos huius quarti celebrationem Christum in Galilaeam reuersum soluisse didrachma Matth. XVII, 24. seqq. et diremisse litem Apostolorum de primatu Matth. XVIII, 1. seqq. Sed vtrumque ante eius discessum e Galilaea accidisse, ex or-

C

dine

dine a Luca in euentuum enarratione obseruato pater, qui posterioris iam antea commate 46 — 48. Capituli IX. mentionem iniecerat. De assertionem autem, e Luc. X, 3. apparere, quod Paschatos tempore hoc iter susceptum sit, iam *Gerhardus* recte iudicauit Harm. Euangel. l. c. Cap. CLXVI. si vel maxime concedatur, CHRISTVM verbis illis, quibus in discipulorum ablegatione vtitur, alludere ad tempus messis praesentis, quod ne iure quidem postulari possit, quoniam similitudines et parabolicae locutiones nequaquam arguant, res illas, a quibus petuntur, vere existere: ex eo tamen sine vlla dubitatione vix inferri licere, ablegationem illam factam esse circa Paschatos tempus. Seriem enim Harmoniae Euangelicae dilucide satis ostendere, factam esse ante vltimum ministerii Pascha inter Pentecostes diem et Tabernaculorum festum, tempore messis secundae in Palaestina, quae erat vinearum et olearum. Non ita multo post Iordanem transit, ad festum Tabernaculorum Hierosolymis celebrandum tendens Ioh. VII., in quo quidem itinere cum discipulis ea locutus est, quae Matthaeus Cap. XIX. et XX, 1 — 16. Marcus Cap. X. et Lucas Cap. XVIII. enarrarunt.

Ex iis, quae hucusque disputata sunt, satis quidem superque perspicere licet, sententiam de vno, duobus et quinque paschatos festis, durante ministerio publico a Redemptore celebratis, omni fundamento firmo solidoque desti-

tui

rui: sed aequè illucescere arbitror, nondum diiudicari ex-
 inde posse quaestionem: vtrum tribus an quatuor post ba-
 ptismum interfuerit? Prouocatur quidem adhuc pro quatuor
 Paschatos festis ad verba CHRISTI Luc. XIII, 7. in vl-
 timo muneris publici anno prolata: *τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν*
καρπὸν εἰ τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ ἔχ' εὐρίσκω· ἐκκοφὸν αὐτὴν ἵνατι
καὶ τὴν γῆν καταργῇ; sed qui inde concludunt, CHRI-
 STVM ultra triennium docuisse, non attendisse videntur
 ad verba subsequencia: *κύριε ἀφεε αὐτὴν καὶ τὰ το ἔτος,*
ἕως ὅτε σκάψω περὶ αὐτὴν, καὶ βάλω κοπρίαν· καὶ μὲν ποιήσῃ
καρπὸν, εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτὴν. Neque
 enim DEVS post CHRISTI ministerium peractum poe-
 nas Iudaeorum in vnum, sed in quadraginta annos distulit.
 Ficus, quae frugiferae sunt, longius quam triennium fru-
 ctum non differunt; ista imagine Redemptor vtitur ad indi-
 candum, Iudaeos, praeclaris a DEO beneficiis exornatos,
 ceteris gentibus tum temporis adeo viles non esse, vt con-
 tra ea eorum vita homines reliquos a vera religione alie-
 niores redderet. Communem insuper omnium fere anti-
 quiorum interpretum fuisse opinionem, quod Daniel Cap.
 IX, 27. de ministerio Messiae, per triennium et quod ex-
 currit, duraturo, vaticinatus sit, in vulgus notum est. Illi-
 us diiudicationi supersedeo, quia plura dicenda essent,
 quam in praesentia dici possunt, et lectores remitto ad
 Reu. Dathii notas in Prophetas maiores ad h. l. cuius ex-
 plicatio, hebdomadem, qua mortuus est CHRISTVS, a

Propheta praedici, et passione, morte atque resurrectione foedus Messiam confirmaturum esse, me quidem iudice palmam reliquis praeripit, si ea conferuntur, quae ad v. 24 — 26. disputavit.

Ex temporum interea doctrina, atque antiquiorum testimonio non contemnendo peri possunt characteres, quibus celebratio quatuor Paschatum redditur probabilior. Prior est, quod Redemptor Paschatos festo, quod in feriam hebdomadis sextam caderet, mortuus est. Ipse Bengelius in ordine temporum Cap. V. §. XV. pag. 237. agnoscit, in toto hoc temporum tractu non nisi duos esse annos, qui Pascha habeant in fine hebdomadis, annus nempe CHRISTI XXXIII. et XXXVI. (aerae Dionysianae ex eius computatione XXX. et XXXIII.) posteriorem vero multo esse ferriorem, quam ut cum eo stare possit natiuitas Seruatoris ante mortem Herodis. Priorem ergo remanere, eumque solum et vnicum, in cuius Paschate Saluator passus sit. Quum vero Lucas Cap. III, 23. dicit, Iesum initium docendi post baptismum fecisse anno aetatis XXX. atque omnis antiquitas testis est, aliquot menses ante Pascha baptizatum esse, ex opinione vulgari mense Ianuario, secundum Epiphanium mense Novembri; Pascha secundum cadit in annum aetatis XXXI. tertium in annum XXXII. et in vltimum vitae annum XXXIII. Pascha quartum. Alter character desumi potest e Consulibus Romanis anno mortis CHRISTI, quos Caium Rubelli-

Rubellium Geminum et Caium Fusum Geminum fuisse, veterum testimonio constat. Horum vero Consulatum Anno CHRISTI XXXIII. proprium esse, (quamvis Epiphanius curatius Vicinium et Longinum nominet, qui paucos menses post Geminos dignitate Consulari functi erant, quum Redemptor cruci affigeretur) *Pagius* in diss. de periodo Graeco Romana p. XIII. diss. hypatica p. 9. apparatu chronol. ad annum Baronii p. 39. Critica p. 7. euictum dedit. Cum plurimis itaque interpretibus, non quidem ductus rationibus exegeticis, quae mihi non satis firmæ videntur, sed veterum vestigiis insistens, ἐορτήν Ioh. V. 1. de Paschate intelligo, et quatuor Paschata post baptismum a CHRISTO celebrata numero.

Cuiuslibet iudicio haec mea cogitata submitto, non negans, certitudinem vix sperandam, et e duabus sententiis eam, quae ad veritatem propius accedit, seligendam esse. Doctrinam Christianam non tangit, vtrum Redemptor biennium vel triennium praedicauerit, tribus vel quatuor Paschatis festis cultui publico Hierosolymis doctor interfuerit. Cultoribus eius ingenuis satis esse potest, negotium a Patre sibi demandatum, consilia diuina de hominum salute manifestandi et peccata expiandi, exsecutum ipsum esse cum virtute, et dierum festorum celebratione publica reliquisse exemplar, religiose imitandum.

Atque de hoc quidem, Cives O. O. Honoratissimi, pie hodie meditemur. Eius reditus in vitam, quam morte

deuicta vi propria iterum sumfit, sistit illum legatum
 vere diuinum, et Seruatorem perfectissimum, qui
 parta a peccatorum poenis libertate exoptatissima, spem
 nobis fecit certissimam, fore, vt ipsi quoque ad vitam per-
 ueniamus sempiterna felicitate et gloria affluentem. Ho-
 rum beneficiorum memores gratissimo animo recolamus
 memoriam resurrectionis, in qua fulcrum spei, fidei funda-
 mentum et ad pietatem haud fucatam incitamentum gra-
 uissimum veneramus. Ex Redemptoris exemplo iungamus
 nos coetui piorum, et communi ore et corde in conuenti-
 bus sacris cum illis DEVM ob beneficia per CHRISTVM
 acquisita laudemus, nosque illi ad obsequium perpe-
 tuum deuoueamus.

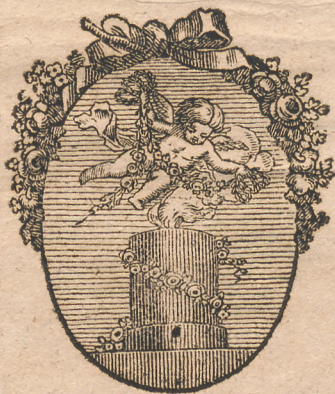
Sed nec obliuiscamur, Paschalia anni praesentis nos, qui
 in seientiis occupati sumus earumque pretium agnoscimus,
 ad gaudium de beneficiis diuinis nobis obtingentibus prae-
 cipue adhuc excitare. Laetior inde ab hoc tempore nostrae
 Musarum sedi affulget fors, quum Princeps noster Sere-
 nissimus, finitis superiori anno dissensionibus funestis cum
 vrbe nostra, de restauranda vnica Academia in terris Me-
 gapolitanis, per septem et quinquaginta semestria in duas
 diuisa, consilium ceperit clementissimum, et sollemnia Pa-
 schalia praesentia initium huius mutationis constituerit benig-
 nissime. Celebremus DEVM, omnium rerum moderatorem
 beneficum, quod voti compotes fiamus, inde a tot annis pie a
 multis

multis experiti; precemur, vt omnibus conaminibus ad flo-
rem Academiae promouendum directis, prosperrimum lar-
giatur successum, iuuenum numerum, litterarum addiscen-
darum caussa apud nos commorantium, qui vltra septua-
ginta nondum ascendit, multis diligentibus et piis augeat,
omnium animos, quibus docendi munus impositum est, in
concordia fraterna, qua adhuc inter nos viximus, conser-
uet, et cuius vires ad fideliter obeunda negotia concedat
gratiosissime.

P. P.

SVB SIGILLO RECTORIS

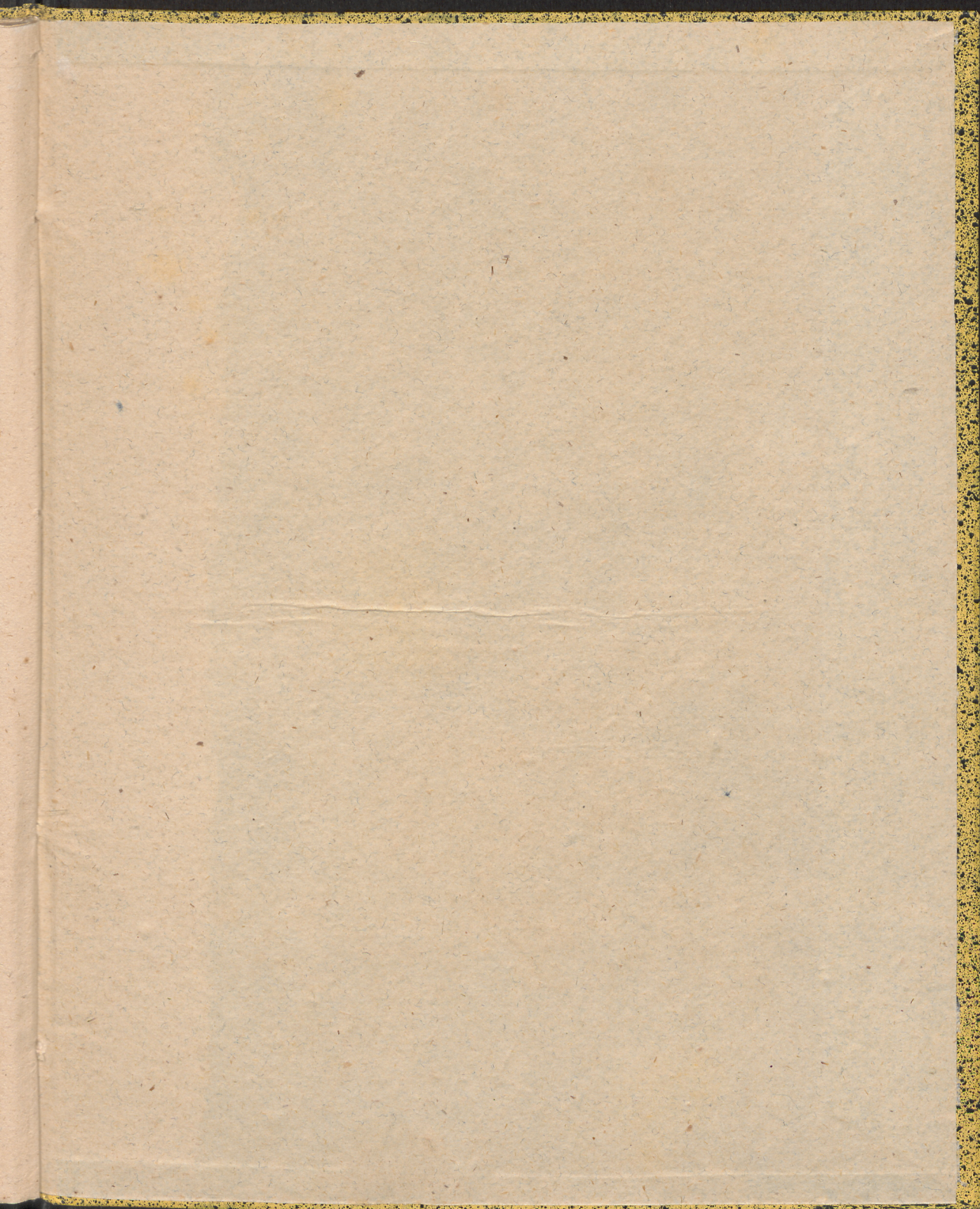
Feria I. Pascharos A. R. S. MDCCLXXXIX.

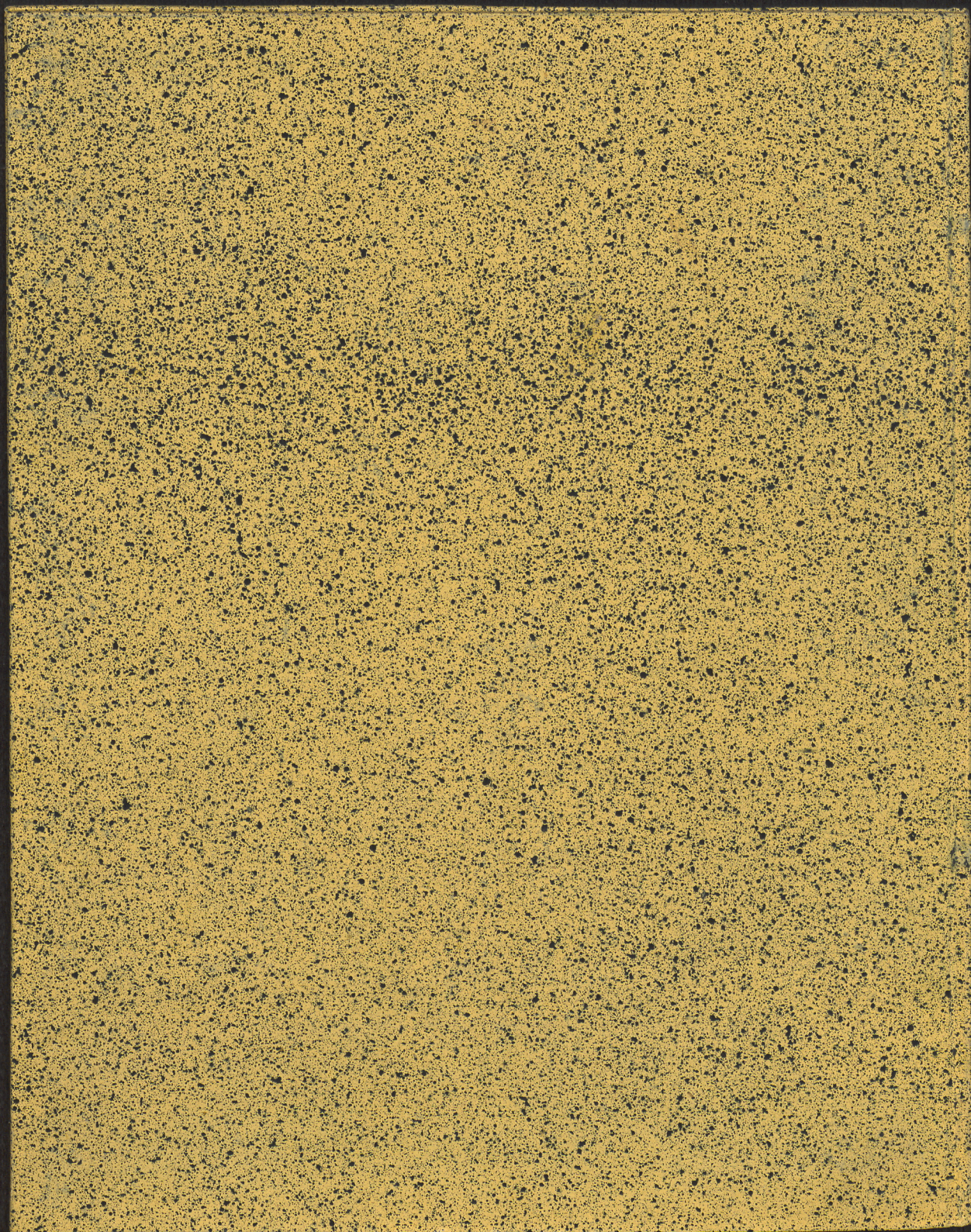

23
 multis explet; precantur, ut omnibus consensibus ad
 rem Academicam promouendam directis, proprium la-
 borum facillimum, iussu numerum, huiusmodi adli-
 tum, ceteris apud nos commensuratum, qui vltra sepius
 gratia videretur acerbis, molis diligenter et per ager
 omnia animos, quibus deest, minus impeditur est, in
 concordia fraternis, qui adhuc inter nos viximus, con-
 ner, et cuius vires ad adhaerent opus negotia concedat
 gratias.

P. R.
 SUB SIGILLO RECTORIS
 Petrus I. Falchius A. R. S. MDCCLXXIX

Rubellium Geminum et Caium Fusum Geminum fuisse, veterum testimonio constat. Horum vero Consulatum Anno CHRISTI XXXIII. proprium esse, (quamvis Epiphanius curatius Vicinium et Longinum nominet, qui paucos menses post Geminos dignitate Consulari functi erant, quum Redemptor cruci affigeretur) *Pagius* in diss. de periodo Graeco Romana p. XIII. diss. hypatica p. 9. apparatu chronol. ad annum Baronii p. 39. Critica p. 7. euictum dedit. Cum plurimis itaque interpretibus, non quidem ductus rationibus exegeticis, quae mihi non satis firmæ videntur, sed veterum vestigiis insistens, ἐορτήν Ioh. V. 1. de Paschate intelligo, et quatuor Paschata post baptismum a CHRISTO celebrata numero.

Cuiuslibet iudicio haec mea cogitata submitto, non negans, certitudinem vix sperandam, et e duabus sententiis eam, quae ad veritatem propius accedit, seligendam esse. Doctrinam Christianam non tangit, vtrum Redemptor biennium vel triennium praedicauerit, tribus vel quatuor Paschatis festis cultui publico Hierosolymis doctor interfuerit. Cultoribus eius ingenuis satis esse potest, negotium a Patre sibi demandatum, consilia diuina de hominum salute manifestandi et peccata expiandi, exsecutum ipsum esse cum virtute, et dierum festorum celebratione publica reliquisse exemplar, religiose imitandum.

Atque de hoc quidem, Cives O. O. Honoratissimi, pie hodie meditemur. Eius reditus in vitam, quam morte

C 3

deuicta

